

Яқинларга нафақа қилиш

14:31 / 20.06.2025 1763

يَدْنَعَنَّ اِلَاقَافَ مَلَسَوْهُ لَعَلَّ لَاصَّيْبِنِ لَ اِلَاجَرَّ اَجَ : لَاقَ عَرِيْرُهُ يَبَّ اَنْعَ
عُنْصَا اَمَفَ رَخَّ اَيْدُنَعَنَّ اِنِاقَ : لَاقَ ، «كَلَسْفَنَ يَلَعُ هُوقْفَنَّا» : لَاقَ ؟ هُبُّعُنْصَا اَمَفَ اِرَانِي
هُوقْفَنَّا» لَاقَ ؟ هُبُّعُنْصَا اَمَفَ رَخَّ اَيْدُنَعَنَّ اِنِاقَ : لَاقَ ، «كَلَيِدِلَاوُ يَلَعُ هُوقْفَنَّا» لَاقَ ؟ هُبُّ
رَخَّ اَيْدُنَعَنَّ اِنِاقَ : لَاقَ ، «كَلَتَجُوْرَ يَلَعُ هُوقْفَنَّا» : لَاقَ ؟ رَخَّ اَيْدُنَعَنَّ اِنِاقَ : لَاقَ ، «كَلِدَلَوُ يَلَعُ
يَفُ هُوقْفَنَّا» : لَاقَ ؟ هُرِّيْعَ قُبَّيْ مَلَّ رَخَّ اَيْدُنَعَنَّ اِنِاقَ : لَاقَ ، «كَلِمِدَاخَ يَلَعُ هُوقْفَنَّا» : لَاقَ
دَّمْحُمَّ لَاقَ . اَرْجَا اَهْلَقَا وَّهُو : لَاقَ اِلَاقَ عَرِيْرُهُ اَبَا اِرَا اَلَوُ : دِيْعَسَ لَاقَ ، «هَلَلِ لِي بَسَ
بَثِي دَخَلَا يَفَنَّا اَكْ اَدَكَّهَ : لَاقَافَ ، رُضِّنَلَا اَبَا اَمَلَسَا كَلَدَنَعُ تَلَّاسَفَ

Абу Хурайрадан ривоят қилинади:

«Бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб,
«Менда бир динор бор. Уни нима қилай?» деди. «**Уни ўзингга нафақа қил**», дедилар. «Менда яна бор. Уни нима қилай?» деди. «**Уни ота-онангга нафақа қил**», дедилар. «Менда яна бор. Уни нима қилай?» деди.

«**Болангга нафақа қил**», дедилар. «Менда яна битта бор», деди. «Уни аёлингга нафақа қил», дедилар. «Яна бор», деди. «**Уни ходимингга нафақа қил**», дедилар. «Яна битта бор, ундан бошқа қолмади», деди. «**Уни Аллоҳнинг йўлига қўй**», дедилар».

Саъид айтади: «Абу Хурайра яна: «Мана шу энг ажри озидир», деди».

Муҳаммад айтади: «Абу Назр Солимдан бу ҳақда сўраганимда, «Ҳадисда шу бор», деди».

Шарҳ: Яъни «охиргиси энг ажри ози», деган маъно ҳадисда бор экан. «Охиргиси» эса «Уни Аллоҳнинг йўлига қўй», деганларидир.

Демак, қилинадиган сарф-харажатнинг ажри яқинликка қараб бўлар экан. Баъзи бир одамлар ўзи емасдан қимтиб, ўзига сарф қилмасдан тўплаб, одамлар гапиришини истаб садақа қилади. Бу иш нотўғри экан.

Ўзининг эҳтиёжи борми, молини ўзига сарфлаш керак. Ўзининг ҳалол-пок юриши учун, ибодатда қоим бўлиши учун керак бўлган сарф-харажатни ўзига қилса, савоб бўлади.

Аллоҳнинг йўлида ҳалол-пок топяпти, ўша молни «Ибодат қиламан, ўзимнинг ҳолатимни яхшилаيمان», деб сарфляпти. Фақат бошқага берсагина савоб бўлиб қолмай, балки инсоф билан ўзига қилинган сарф-харажатнинг савоби бошқага қилинган эҳсоннинг савобидан кўра кўпроқ бўлар экан.

Ана ундан кейинги ўринда ота-она келган экан. Ота-онадан кейин фарзандларининг, ундан кейин аёлининг, ундан кейин ходими, хизматчисининг ҳам ҳолидан хабар олиш керак ва ундан кейин бошқаларга: бегоналарга, бева-бечораларга қилса, ажр олар экан-у, лекин олдингиларга қилингандан кўра ажри оз бўлар экан.

Юқорида айтиб ўтганимиздек, турли сабабларга кўра бизда бу борада тескари тушунча пайдо бўлиб қолган. Қачон бировга нафақа қилса, уни кимдир кўрса қабул бўлади-ю, бўлмаса йўқ, деган фикр бор. Бу маънодаги ҳадиси шарифларни ўрганганимиздан кейин мазкур хатоларни тўғрилашимиз лозим бўлади.

Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Мол сарфлаш, нафақа қилиш ҳақида олимлардан сўраб ўрганиш кераклиги.

2. Аввал ўзига нафақа қилиш лозимлиги.
3. Иккинчи навбатда ота-онага нафақа қилиш кераклиги.
4. Учинчи ўринда боласига нафақа қилиш лозимлиги.
5. Тўртинчи ўринда аёлига нафақа қилиш лозимлиги.
6. Бешинчи ўринда ходимига нафақа қилиш кераклиги.
7. Улардан ортиб қолганини Аллоҳнинг йўлида садақа қилиш кераклиги.
8. Охирги садақа энг ажри ози экани.

Чунки аввалги нафақалар вожиб, охиргиси нафлдир.

«Яхшилик ва силаи раҳм» китоби 1-жуз

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7613-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.